

Biskop Tor Singsaas

Olsokfest

I år er det 1000 år siden Olav Haraldsson kom til Norge for å gjøre krav på å bli konge etter at han hadde vært utenlands i flere år.

Han var blitt døpt i Rouen i 1014, sier tradisjonen, - et 1000-årsminne vi markerte i fjor.

I 1015 tok han seg først inn til den hellige øya Selja, der den irske Sunniva ga sitt liv sammen med sitt ferdafolk, da fjellhula raste sammen over dem. Senere skjedde undere ved dette stedet. Vi har et rikt legende- og fortellingsstoff omkring Sunnivas liv og død, og det som skjedde etter.

Det er interessant at det nettopp var her, på dette stedet, han igjen «satte sin fot på norsk jord».

Var det en symbolhandling?

Det kan i det minste tyde på at historieskriveren gjorde det til det. Å gå inn i landet på Selja, St. Sunnivas helligsted, var en markering av at Olav Haraldsson kom som kristen, og at det var en kristen konge han aktet å bli. St. Sunniva-kulten var kanskje alt nærværende og levende langt videre enn bare lokalt ved Stadt? Den hadde vunnet status som troverdig kristendom ut over i landet? Olav ville på denne måten bekrefte dette som sitt uttrykk, - og kanskje måtte han det også? Det var muligens strategisk nødvendig rent politisk? Hvis han ønsket å bli landets kristne konge, måtte han først vise St. Sunniva ære ved å besøke hennes hellige øy Selja?

St. Sunniva har levd i skyggen av Olav, - slik det ofte har vært kvinners skjebne i forhold til menn. Er det tid for å løfte fram enda mer bevisst St. Sunnivas betydning for kristendomsforståelsen i vårt folk? Vi må bringe Sunnivatradisjonen i samtale med Olavsarven i langt sterkere grad. Dette er en spennende faglig utfordring, både teologisk og historisk. Sunniva har tilført Olavsarven kjærlighetens varme og glød.

I katolsk tradisjon finner vi ikke sjelden Kristus og Maria i et symbolfellesskap. En Kristkirke (som ofte var en bispekirke, domkirke) hadde ikke sjelden en Mariakirke like ved seg, på nordsiden, kvinnesiden. Så også i Nidaros. «Den eldre Mariakirke» lå like ved Nidarosdomen, inntil den ble revet, og en ny Mariakirke ble oppført lenger ned i byen, i dag Vår Frue kirke (fra 1200-tallet). I Domen finner vi Olavskapellet på sørsiden, og Mariakapellet på nordsiden. St. Sunniva har ikke eget kapell i Nidarosdomen. Vi finner henne som skulptur på Vestfronten med martyrsymbolet, steinen i hånden, - og i glassmaleri i Østre oktogonkapell sammen med de tre andre norske helgenene, Olav, Hallvard og Eysteinn. Hun har imidlertid i nyere tid fått et kapell som bærer hennes navn i Vår Frue kirke.

St. Sunniva ble overskygget av St. Olav. Men hun kan godt som en Maria ved Kristus, stå ved Olavs side. Olavsarven trenger Sunnivatradisjonen. Av og til feires Seljumannamesse 8. juli (St. Sunnivas dag) også her i Trøndelag. Den bør kanskje tillegges adskillig større vekt, teologisk og historisk. Olav selv feiret nok denne. Hvilke fortellinger og hvilke forestillinger om det kristne ble formidlet på denne dagen, også for ham? «Ikke makt, kraft og myndighet, - men en kjærlighet som gir alt for at andre skal få liv?» Ble dette på denne måten også en del av Olav Haraldssons dypere kristendomsforståelse? Den sentrale teksten for Olsokdagen får i lys av Sunnivatradisjonen en enda større forståelsesramme; Joh. 12, 24; «Hvis ikke hvetekornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene kornet. Men hvis det dør, bærer det rik frukt.» Dette er kjærlighetens språk. «*Kristus ga sitt liv for at vi skal leve*». Dette er Sunnivatradisjonens innerste nerve. I dette ligger også Olavsarvens identitet og inspirasjon som gjør

at den år for år beholder sin vitalitet og aktualitet. For Kristus legger igjen «en uro» etter seg inn i enhver tid,- og i ethvert møte; «Hvordan blir den minste og mest utsatte i mellom oss tatt imot, beskyttet, og gitt livsrom!»

I Olsokfesten utfordres vi til å synliggjøre kjærlighetens evangelium på mangfoldige måter. Livet er en gave, gitt av Gud. Den ufattelige, fargerike og frodige skaperevnen gitt til menneskene av Gud, skal få utfolde seg i all sin rikdom. Vi fornemmer Kristi barmhjertige og nådige ansikt bak det som skjer. Han kom for å frigjøre skaperkraften i ethvert menneske.

Olsokdagene på Stiklestad og Olavsfestdagene i Trondheim utmerker seg ved at de er festivaler hvor verdier i kirke og samfunn står i sentrum.

Olsokdagene på Stiklestad har valgt «møte» som tema.

Hva møtte Olav da han kom til Selja og steg i land for å kreve sin kongetittel; blir det spurt. Hva hadde Olav med seg utenfra da han igjen møtte Norge? Hva rører seg i oss i møtet med personer og hendelser i «Spelet om Heilag Olav»? Hva skjer i møtet mellom enkeltmennesker og grupper; et møte i dyp respekt for hverandres verdier?

Olavsfestdagene i Trondheim har «tid» som tema.

Tidlig gresk hadde to ord for tid; «chronos» og «kairos». «Chronos» betegner den tidsmessige rekkefølgen (kronologi), mens «kairos» brukes om den tid hvor noe spesielt hendte. Å få et nytt barn, - et møte med et menneske, - en opplevelse som betydde et vendepunkt, kan betegnes som «kairos», - en kvalitetsbetegnelse på tid. «Kairos-øyeblikk». Dette doble perspektiv på tid, «chronos» og «kairos» løftes inn i Olavsfestdagens program.

Olsokdagens og Olavsfestdagens tema kan sammenholdes: Hvilke «møter» i våre liv blir til «kairos». Hvilke «møter» med enkeltmennesker og hendelser har en slik kvalitet ved seg at vi aldri glemmer dem, - likeså «tiden» da det skjedde.

Begge festivalene har et ønske om å berøre og bevege mennesker slik at det som oppleves og skjer, blir husket, - lenge, - lenge.